

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. liepos 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – SESV 49 ir 56 straipsniai – Išimtinai vidaus situacija – Paslaugos vidaus rinkoje – Direktyva 2006/123/EB – Taikymo sritis – 2 straipsnio 2 dalies j punktas – Viešieji pirkimai – Direktyva 2014/24/ES – Sąvoka „viešojo pirkimo sutartys“ – 74–77 straipsniai – Socialinių pagalbos asmeniui paslaugų teikimas – Suderintos veiklos susitarimai su privačiais socialinių iniciatyvų subjektais – Netaikymas pelno siekiantiems subjektams – Subjekto įsisteigimo vieta kaip atrankos kriterijus“

Byloje C-436/20

dėl *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* (Valensijos autonominės srities aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) 2020 m. rugsėjo 3 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2020 m. rugsėjo 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio (ASADE)

prieš

Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos (pranešėjas), teisėjai S. Rodin, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi ir O. Spineanu-Matei,

generalinė advokatė L. Medina,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio* (ASADE), atstovaujamos *procuradora* A. Martínez Gradoli ir *abogada* Y. Puiggròs Jiménez de Anta,
- *Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas*, atstovaujamos *abogada* I. Sánchez Lázaro,

* Proceso kalba: ispanų.

- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos S. Jiménez García ir J. Rodríguez de la Rúa Puig,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. L. Vitale,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman, H. S. Gijzen ir J. Langer,
- Europos Komisijos, atstovaujamos L. Armati, M. Jáuregui Gómez, P. Ondrůšek, E. Sanfrutos Cano ir G. Wils,
- Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos J. T. Kaasin ir H. Røstum,

susipažinęs su 2022 m. vasario 3 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 49 ir 56 straipsnių, 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), 76 ir 77 straipsnių, siejamų su jos 74 straipsniu ir XIV priedu, ir 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006, p. 36) 15 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio* (ASADE) (Valstybinė priežiūros namuose paslaugų teikėjų asociacija) pareikštą ieškinį dėl 2017 m. lapkričio 17 d. *Decreto 181/2017 del Consell, por el que se desarrolla la acción concertada para la prestación de servicios sociales en el ámbito de la Comunitat Valenciana por entidades de iniciativa social* (Valensijos autonominės srities vyriausybės dekretas 181/2017 dėl suderintos veiklos įgyvendinimo socialinių iniciatyvų subjektams siekiant teikti socialines paslaugas Valensijos autonominėje srityje) (toliau – Dekretas 181/2017).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Protokolas Nr. 26

- 3 Prie SESV pridėto Protokolo (Nr. 26) dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų (toliau – Protokolas Nr. 26) 1 straipsnyje nustatyta:

„Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 14 straipsnį bendros Sąjungos vertybės, susijusios su bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis, visų pirma apima:

- svarbų nacionalinių, regioninių ir vietos valdžios institucijų vaidmenį ir didelę veiksmų laisvę teikiant, pavedant teikti ar organizuojant kuo labiau vartotojų poreikius atitinkančias bendrus ekonominius interesus tenkinančias paslaugas;

- bendrus ekonominius interesus tenkinančių paslaugų įvairovę ir vartotojų poreikių bei prioritetų skirtumus dėl skirtingos geografinės, socialinės ar kultūrinės padėties;
- aukštą kokybės, saugos ir prieinamumo lygį, lygias galimybes ir visuotinio prieinamumo bei vartotojų teisių propagavimą.“

Direktyva 2014/24

4 Direktyvos 2014/24 4, 6 ir 114 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) <...> Panašiai, situacijas, kai visi tam tikras sąlygas atitinkantys ekonominės veiklos vykdytojai, netaikant jokios atrankos, kaip antai vartotojo pasirinkimo ir paslaugų čekių sistemų, turi teisę atlikti tam tikrą užduotį, reikėtų laikyti ne viešaisiais pirkimais, o paprastomis leidimų suteikimo sistemomis (pavyzdžiui, vaistų ar medicinos paslaugų licencijos);

<...>

(6) taip pat tikslinga priminti, kad ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių socialinės apsaugos teisės aktams. Taip pat joje neturėtų būti nagrinėjamas bendrojo ekonominio intereso paslaugų, kurias patikėta teikti tik viešiesiems ar privatiesiems subjektams, liberalizavimo ar paslaugas teikiančių viešųjų subjektų privatizavimo klausimas;

Taip pat turėtų būti priminta, kad valstybės narės gali laisvai pasirinkti būdą, kaip organizuoti privalomųjų socialinių paslaugų arba kitų paslaugų (kaip antai, pašto paslaugų) teikimą – ar jas teikti kaip bendrojo ekonominio intereso paslaugas, ar kaip bendrojo intereso neekonominės paslaugas, ar kaip šių dviejų rūšių paslaugų derinį. Tikslinga paaiškinti, kad ši direktyva neturėtų būti taikoma bendrojo intereso neekonominėms paslaugoms;

<...>

(114) tam tikrų kategorijų paslaugų tarpvalstybinis aspektas dėl jų pobūdžio ir toliau išlieka nedidelis, t. y. kalbama apie tokias paslaugas, kurios vadinamos paslaugomis asmeniui, kaip antai tam tikras socialines, sveikatos ir švietimo paslaugas. Tos paslaugos teikiamos konkrečiomis aplinkybėmis, kurios valstybėse narėse dėl skirtingų kultūrinių tradicijų labai skiriasi. Todėl tų paslaugų atveju sudaromoms viešosioms sutartims turėtų būti nustatyta speciali tvarka ir nustatyta jų aukštesnė vertės riba nei ta, kuri taikoma kitoms paslaugoms.

Jeigu asmeniui teikiamų paslaugų sutarties vertė yra mažesnė už tą vertės ribą, paprastai ji nedomins tiekėjų iš kitų valstybių narių, nebent yra konkrečių priešingą faktą rodančių požymių, kaip antai kai Sąjunga finansuoja tarpvalstybinius projektus.

Sutartims dėl asmeniui teikiamų paslaugų, kurių vertė viršija tą vertės ribą, turėtų būti taikomi visoje Sąjungoje galiojantys skaidrumo reikalavimai. Atsižvelgiant į kultūrinio konteksto svarbą ir šių paslaugų su didesne rizika susijusį pobūdį, valstybėms narėms turėtų būti suteikta plati diskrecija organizuoti paslaugų teikėjų pasirinkimą taip, kaip joms atrodo tinkamiausia. Šios direktyvos taisyklėse atsižvelgiama į šį principą ir įpareigojama tik laikytis pagrindinių skaidrumo ir lygiateisiškumo principų, taip pat užtikrinama, kad perkančiosios organizacijos, pasirinkdamos paslaugų teikėjus, galėtų taikyti konkrečius kokybės kriterijus,

kaip antai Socialinės apsaugos komiteto paskelbtoje savanoriškoje Europos socialinių paslaugų kokybės sistemoje nustatytus kriterijus. Nustatydamos procedūras, kurios turi būti taikomos skiriant sutartis dėl asmeniui teikiamų paslaugų, valstybės narės turėtų atsižvelgti į SESV 14 straipsnį ir į Protokolą Nr. 26. Tą darydamos valstybės narės taip pat turėtų siekti supaprastinimo ir perkančiosioms organizacijoms bei ekonominės veiklos vykdytojams tenkančios administracinės naštos sumažinimo tikslų; turėtų būti paaiškinta, kad tai darant gali taip pat prireikti remtis taisyklėmis, taikytinomis paslaugų pirkimo sutartims, kurioms speciali tvarka netaikoma.

Valstybės narės ir viešosios institucijos gali teikti tas paslaugas pačios arba organizuoti socialines paslaugas taip, kad nereikėtų sudaryti viešųjų sutarčių, pavyzdžiui, vien finansuodamos tokias paslaugas arba suteikdamos licencijas ar leidimus visiems ekonominės veiklos vykdytojams, atitinkantiems perkančiosios organizacijos iš anksto nustatytas sąlygas, netaikant jokių apribojimų ar kvotų, su sąlyga, kad tokia sistema užtikrina pakankamą viešinimą ir atitinka skaidrumo bei nediskriminavimo principus.“

5 Šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„1. Šia direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos perkančiųjų organizacijų vykdomo pirkimo procedūros, atliekamos siekiant sudaryti viešąsias sutartis ir vykdyti projekto konkursus, jeigu jų numatoma vertė ne mažesnė nei 4 straipsnyje nustatytos vertės ribos.

<...>

5. Šia direktyva nedaromas poveikis tam, kaip valstybės narės nusprendžia organizuoti savo socialinės apsaugos sistemas.

<...>“

6 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

5. viešosios [viešojo pirkimo] sutartys – atlygintinos sutartys, kurios raštu sudaromos tarp vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų ir vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų, kurių objektas – darbų vykdymas, produktų tiekimas ar paslaugų teikimas;

<...>

9. viešojo paslaugų pirkimo sutartys – viešosios [viešojo pirkimo] sutartys, kurių objektas – paslaugų, išskyrus nurodytąsias 6 punkte, teikimas;

10. ekonominės veiklos vykdytojas – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo arba viešasis subjektas, arba tokių asmenų ir (arba) subjektų grupė, įskaitant bet kokias laikinas įmonių asociacijas, kurie rinkoje siūlosi vykdyti darbus ir (arba) darbą, tiekti produktus ar teikti paslaugas;

<...>“

7 Direktyvos 2014/24 10 straipsnyje „Specialios išimtys paslaugų pirkimo sutarčių atveju“ nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartims dėl:

<...>

h) civilinės gynybos, civilinės saugos ir pavojaus prevencijos paslaugų, kurias teikia ne pelno organizacijos ar asociacijos ir kurių BVPŽ kodai yra 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 ir 85143000-3, išskyrus pacientų vežimui skirtas greitosios pagalbos paslaugas;

<...>“

8 Šios direktyvos III antraštinėje dalyje „Specialiosios pirkimo procedūros“, be kita ko, yra I skyrius „Socialinės ir kitos specialios paslaugos“; jame yra 74–77 straipsniai.

9 Direktyvos 2014/24 74 straipsnyje nustatyta:

„XIV priede išvardytų socialinių ir kitų specialiųjų paslaugų viešosios [viešojo pirkimo] sutartys skiriamos šiame skyriuje nustatyta tvarka, kai sutarčių vertė yra lygi 4 straipsnio d punkte nurodytai vertės ribai arba ją viršija.“

10 Šios direktyvos 75 straipsnyje numatyta:

„1. Perkančiosios organizacijos, ketinančios skirti viešąją [viešojo pirkimo] sutartį dėl 74 straipsnyje nurodytų paslaugų, savo ketinimą paskelbia naudodamos kurią nors iš šių priemonių:

a) skelbimą apie pirkimą, kuriame pateikiama V priedo H dalyje nurodyta informacija, laikydamosi 51 straipsnyje nurodytų standartinių formų, arba

b) išankstinį informacinį skelbimą, kuris skelbiamas nuolat ir kuriame pateikiama V priedo I dalyje nustatyta informacija. Išankstiniame informaciniame skelbime konkrečiai nurodomos paslaugų, kurios bus skirtinų sutarčių dalykas, rūšys. Jame nurodoma, kad sutartys bus skiriamos neskelbiant kito skelbimo, o suinteresuotieji ekonominės veiklos vykdytojai kviečiami pareikšti savo susidomėjimą raštu.

Vis dėlto pirma pastraipa netaikoma, kai viešojo paslaugų pirkimo sutarties skyrimui galėjo būti taikomos derybos be išankstinio skelbimo apie pirkimą laikantis 32 straipsnio.

2. Perkančiosios organizacijos, paskyrusios viešąją [viešojo pirkimo] sutartį dėl 74 straipsnyje nurodytų paslaugų, pirkimo procedūros rezultatus paskelbia skelbime apie sutarties skyrimą, kuriame pateikiama V priedo J dalyje nurodyta informacija, laikydamosi 51 straipsnyje nurodytų standartinių formų. Tačiau jos gali sugrupuoti tokius skelbimus kas ketvirtį. Tuo atveju jos išsiunčia sugrupuotus skelbimus per 30 dienų nuo kiekvieno ketvirčio pabaigos.

3. Priimdama įgyvendinimo aktus Komisija nustato šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas standartines formas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 89 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

4. Šiame straipsnyje nurodyti skelbimai skelbiami pagal 51 straipsnį.“

11 Šios direktyvos 76 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės nustato nacionalines sutarčių skyrimo pagal šį skyrių taisykles siekdamos užtikrinti, kad perkančiosios organizacijos laikytųsi skaidrumo ir ekonominės veiklos vykdytojų lygiateisiškumo principų. Valstybės narės gali savarankiškai nustatyti taikytinas procedūrines taisykles, jeigu tokiomis taisyklėmis perkančiosioms organizacijoms leidžiama atsižvelgti į atitinkamų paslaugų specifiką.

2. Valstybės narės užtikrina, kad perkančiosios organizacijos galėtų atsižvelgti į poreikį užtikrinti paslaugų kokybę, tęstinumą, prieinamumą, įperkamumą, galimybę jas gauti ir visapusiškumą, įvairių naudotojų kategorijų, įskaitant nepalankioje padėtyje esančias ir pažeidžiamas grupes, konkrečius poreikius, naudotojų įtraukimą ir įgalinimą bei inovacijas. Valstybės narės taip pat gali nustatyti, kad paslaugų teikėjas pasirenkamas vadovaujantis geriausio kainos ir kokybės santykio pasiūlymu, atsižvelgiant į socialinių paslaugų kokybės ir tvarumo kriterijus.“

12 Šios direktyvos 77 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės gali numatyti, kad perkančiosios organizacijos gali rezervuoti teisę organizacijoms dalyvauti viešųjų [viešojo pirkimo] sutarčių skyrimo procedūrose tik tų 74 straipsnyje nurodytų sveikatos, socialinių ir kultūros paslaugų atveju, kurių BVPŽ kodai yra 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, nuo 85000000-9 iki 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. 1 dalyje nurodyta organizacija turi atitikti visas šias sąlygas:

- a) jos tikslas yra vykdyti viešųjų paslaugų misiją, susijusią su 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimu;
- b) pelnas reinvestuojamas siekiant organizacijos tikslo. Kai pelnas yra paskirstomas ar perskirstomas, tai turėtų būti daroma atsižvelgiant į dalyvavimo veiksmus;
- c) sutartį vykdančios organizacijos valdymo ar nuosavybės teisių struktūra grindžiama darbuotojų nuosavybės teisių ar dalyvavimo principais arba reikalaujama aktyvaus darbuotojų, naudotojų ar suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo ir
- d) organizacijai per paskutinius trejus metus atitinkama perkančioji organizacija nėra skyrusi atitinkamų paslaugų pirkimo sutarties pagal šį straipsnį.

3. Maksimali sutarties trukmė yra ne daugiau nei treji metai.

4. Kvietime dalyvauti konkurse daroma nuoroda į šį straipsnį.

5. Nepaisant 92 straipsnio, Komisija įvertina šio straipsnio poveikį ir pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą ne vėliau kaip 2019 m. balandžio 18 d.“

Direktyva 2006/123

- 13 Direktyvos 2006/123 27 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Ši direktyva neturėtų būti taikoma socialinėms šių sričių paslaugoms: būsto, vaikų priežiūros paslaugoms, taip pat paramos remtinoms šeimoms bei asmenims paslaugoms, kurias teikia valstybė nacionaliniu, regioniniu arba vietos lygiu, valstybės įgalioti subjektai arba valstybės pripažintos labdaros organizacijos ir kurių tikslas – užtikrinti paramą tiems, kuriems nuolat arba laikinai ypač jos reikia dėl nepakankamų šeimos pajamų, visiškos ar dalinės priklausomybės bei dėl rizikos būti atskirtiems. Tokios paslaugos yra būtinos siekiant užtikrinti pagrindines teises į žmogiškąjį orumą ir neliečiamumą ir yra socialinės sanglaudos ir solidarumo principų išraiška, todėl šios direktyvos joms nereikėtų taikyti.“

- 14 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma valstybėje narėje įsisteigusių teikėjų teikiamoms paslaugoms.

2. Ši direktyva netaikoma šioms veiklos rūšims:

a) neekonominio pobūdžio bendrų interesų paslaugoms;

<...>

f) sveikatos priežiūros paslaugoms, neatsižvelgiant į tai, ar paslaugos teikiamos naudojantis sveikatos priežiūros infrastruktūra, kaip jos organizuojamos ir finansuojamos nacionaliniu lygiu, arba į tai, ar jos yra valstybinės ar privačios;

<...>

i) veiklai, susijusiai su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, kaip apibrėžta Sutarties 45 straipsnyje;

j) socialinėms paslaugoms, susijusioms su socialinio būsto suteikimu, vaikų priežiūra ir parama remtinoms šeimoms ir asmenims, kuriems šios paramos nuolat ar laikinai reikia ir kurias teikia valstybė, valstybės įgalioti subjektai arba valstybės pripažintos labdaros organizacijos;

<...>“

Ispanijos teisė

Organinis įstatymas 5/1982

- 15 Pagal pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1982 m. liepos 1 d. *Ley Orgánica 5/1982, Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana* (Organinis įstatymas 5/1982 dėl Valensijos srities autonomijos statuto) (BOE, Nr. 164, 1982 m. liepos 10 d.) 49 straipsnio 1 dalies 24 punktą Valensijos autonominė sritis turi išimtinę kompetenciją dėl socialinių paslaugų, susijusių su apsauga ir pagalba nepilnamečiams, jaunimui, migrantams, senjorams, neįgaliesiems ir kitoms grupėms ar sektoriams, kuriems reikalinga socialinė apsauga, ir dėl už šias paslaugas atsakingų viešųjų institucijų.

Įstatymas 5/1997

- 16 Pagal Organinį įstatymą 5/1982 suteiktą kompetenciją Valensijos autonominė sritis įgyvendino 1997 m. birželio 26 d. *Ley 5/1997 de la Generalitat Valenciana por la cual se regula el Sistema de Servicios Sociales en el ambito de la Comunidad Valenciana* (Valensijos autonominės srities vyriausybės įstatymas 5/1997, kuriuo reglamentuojama Valensijos autonominės srities socialinių paslaugų sistema) (BOE, Nr. 192, 1997 m. rugpjūčio 12 d., p. 24405).
- 17 Šis įstatymas buvo iš dalies pakeistas 2016 m. gruodžio 29 d. *Ley 13/2016, de medidas fiscales, de gestión administrativa y financiera, y de organización de la Generalitat* (Įstatymas 13/2016 dėl mokestinių priemonių, administracinio ir finansų valdymo bei Valensijos autonominės srities vyriausybės organizavimo) (BOE, Nr. 34, 2017 m. vasario 9 d., p. 8694), o vėliau panaikintas 2019 m. vasario 18 d. *Ley 3/2019 de servicios sociales inclusivos de la Comunitat Valenciana* (Įstatymas 3/2019 dėl Valensijos autonominės srities įtrauktųjų socialinių paslaugų) (BOE, Nr. 61, 2019 m. kovo 12 d., p. 23249) (toliau – Įstatymas 3/2019).
- 18 Įstatymo 5/1997, iš dalies pakeisto Įstatymu 13/2016 (toliau – Įstatymas 5/1997), 44a straipsnyje „Valstybinei socialinių paslaugų sistemai priskiriamų paslaugų teikimo būdai“ nustatyta:
- „1. Valstybinei socialinių paslaugų sistemai priklausančios viešojo administravimo institucijos teikia asmenims įstatyme ar socialinių paslaugų kataloge numatytas paslaugas šiais būdais:
- a) taikydamos tiesioginį valdymą arba naudodamosi nuosavais ištekliais; šiam paslaugų teikimo būdai teiktina pirmenybė;
 - b) taikydamos netiesioginį valdymą pagal vieną iš teisės aktuose, reglamentuojančiuose viešojo sektoriaus sutartis, nustatytų schemų;
 - c) sudarydamos suderintos veiklos susitarimus su privačiais socialinių iniciatyvų subjektais.
2. Kitai administravimo institucijai nei kompetentinga institucija priskiriami centrai ar tarnybos socialines paslaugas teikia vadovaudamiesi bet kuria iš įstatyme numatytų viešojo administravimo institucijų bendradarbiavimo schemų.“
- 19 Šio įstatymo 53 straipsnyje „Susitarimai su privačiais socialinių iniciatyvų subjektais“ numatyta:
- „1. Socialinių paslaugų srityje kompetentingos viešojo administravimo institucijos gali patikėti privatiems socialinių iniciatyvų subjektams teikti paslaugas, numatytas socialinių paslaugų kataloge, sudarydamos suderintos veiklos susitarimus, su sąlyga, kad šie subjektai turi tinkamą administracinę akreditaciją ir yra įtraukti į atitinkamą socialinių įstaigų, centrų ir tarnybų registrą.
2. Remiantis įstatymo nuostatomis, kiekvienam konkrečiam veiklos sektoriui taikoma teisinė tvarka įtvirtinama teisės aktuose; juose nustatomos privačių centrų, su kuriais sudarytas susitarimas ir kurie priklauso viešajai atsakomybei priskiriamai socialinių paslaugų sistemai, veiklos sąlygos, apibrėžiamos naudojimosi paslaugomis ir paslaugų teikimo sąlygos, reglamentuojamos atrankos procedūros, maksimali susitarimo galiojimo trukmė ir jo nutraukimo priežastys, taip pat šalių įsipareigojimai.
3. Administracinės institucijos ir privataus subjekto sudarytame susitarime nustatomos kiekvienos šalies teisės ir pareigos, kiek tai susiję su jam taikoma ekonomine tvarka, jo trukme,

pratęsimu ir pasibaigimu, taip pat, jei reikia, padalinių, su kuriais sudarytas susitarimas, skaičius ir rūšis ir kitos teisės aktuose nustatytos sąlygos.

4. Galimybė naudotis vietomis, dėl kurių sudarytas susitarimas su privačiais socialinių iniciatyvų subjektais, visada suteikiama per susitarimą sudariusią administracinę instituciją.

5. Socialinių iniciatyvų subjektai yra fondai, asociacijos, savanorių organizacijos ir kiti pelno nesiekiantys subjektai, vykdančys socialinių paslaugų teikimo veiklą. Socialinių iniciatyvų subjektais laikomos ir kooperatinės bendrovės, kurios pagal joms taikomus specialius teisės aktus priskiriamos prie ne pelno organizacijų.“

20 Šio įstatymo 56 straipsnio „Susitarimai“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

1. *Generalitat* [Valensijos autonominės srities vyriausybė] finansiškai prisideda prie vietos subjektų kompetencijos plėtros ir gerinimo bei pelno nesiekiančių subjektų vykdomų socialinio turinio programų rėmimo.

2. Be to, *Generalitat* kasmet skiria biudžeto asignavimus suderintos veiklos susitarimams su privačiais socialinių iniciatyvų subjektais finansuoti.“

21 To paties įstatymo VI antraštinėje dalyje „Suderinta veikla“ yra 62–66 straipsniai.

22 Įstatymo 5/1997 62 straipsnyje „Suderintos veiklos sąvoka, bendra tvarka ir principai“ nurodyta:

„1. Suderintos veiklos susitarimai – tai nesutartinės organizacinės priemonės, kuriomis kompetentingos administracinės institucijos gali organizuoti socialinio pobūdžio paslaugų, kurių finansavimas, galimybės naudotis jomis suteikimas ir kontrolė priklauso jų kompetencijai, teikimą asmeniui, laikydamosi šiame įstatyme ir taikomuose sektoriniuose teisės aktuose numatytos procedūros ir reikalavimų.

2. Viešojo administravimo institucijos užtikrina, kad veikla, dėl kurios sudaryti susitarimai su trečiaisiais asmenimis, siekiant teikti socialines paslaugas asmeniui, atitiktų šiuos principus:

- a) subsidiarumo principą, pagal kurį veikla, dėl kurios sudaryti susitarimai su pelno nesiekiančiais privačiais subjektais, iš anksto siejama su optimaliu nuosavų išteklių naudojimu;
- b) solidarumo principą, kai skatinamas socialinio darbo trečiojo sektoriaus subjektų dalyvavimas teikiant socialines paslaugas asmeniui;
- c) lygybės principą, kai užtikrinama, kad suderinta veikla garantuos paslaugų naudotojams tokį pat dėmesį kaip ir tas, kurį naudotojai gauna tuo atveju, kai paslaugas tiesiogiai teikia administracinė institucija;
- d) viešumo principą, kai numatyta, kad kvietimai teikti paraiškas dėl suderintos veiklos skelbiami *Generalitat Valenciana* oficialiajame leidinyje;
- e) skaidrumo principą, kai galiojantys suderintos veiklos susitarimai nuolat skelbiami skaidrumo portale.

- f) nediskriminavimo principą, nustatant sąlygas, kuriomis galima pasinaudoti galimybe sudaryti susitarimą dėl suderintos veiklos ir užtikrinama subjektų, nusprendusių dalyvauti atrankoje, lygybė;
- g) biudžeto efektyvumo principą, numatant, kad atlygis, kurį subjektai, su kuriais sudaromas susitarimas, gali gauti pagal galiojančius maksimalius tarifus arba modulius, negali viršyti paslaugų teikimo kintamųjų, pastovijų ir nuolatinių paslaugų išlaidų ir neapima pelno.“

23 Šio įstatymo 63 straipsnyje „Suderintos veiklos materialinė sritis ir būtinosios sąlygos“ numatyta:

„1. Socialinių paslaugų srityje paslaugos asmeniui, dėl kurių gali būti vykdoma suderinta veikla, nustatomos teisės aktais ir parenkamos iš paslaugų kataloge numatytų paslaugų.

2. Suderinta veikla gali būti vykdoma:

a) rezervuojant ir užimant vietas, kad jas užimtų valstybinės socialinių paslaugų sistemos naudotojai, nes galimybę pasinaudoti šiomis vietomis suteikia kompetentingos viešojo administravimo institucijos pagal šiame įstatyme nustatytus kriterijus;

b) integruotai valdant paslaugų teikimą, tarnybas ar centrus pagal teisės aktų nuostatas.

3. Kai paslaugos teikimas apima įvairių rūšių veiksmus skirtinguose centruose ar tarnybose, kompetentinga institucija gali su keliais subjektais sudaryti vieną suderintos veiklos susitarimą, kuriame nustatytos privalomos koordinavimo ir bendradarbiavimo schemas.

4. Galimybė pasinaudoti suderintos veiklos schema suteikiama privatiems socialinių iniciatyvų subjektams, teikiantiems socialines paslaugas, turintiems administracinę akreditaciją ir įtrauktiems į atitinkamą socialinių įstaigų, centrų ir tarnybų registrą.

5. Suderintos veiklos schema nesuderinama su ekonominių subsidijų susitarimuose numatyta veiklai ar paslaugoms finansuoti suteikimu.“

24 Šio įstatymo 64 straipsnyje „Susitarimų sudarymo tvarka ir pirmenybės kriterijai“ nustatyta:

„1. Sektorių teisės aktuose nustatomos procedūros, kad nustatytus kriterijus atitinkantys subjektai galėtų dalyvauti vykdant suderintą veiklą pagal šio įstatymo 62 straipsnyje nustatytus bendruosius principus.

2. Tam, kad būtų galima sudaryti suderintos veiklos susitarimus, sektorių teisės aktuose nustatomi subjektų atrankos kriterijai, kai tokia atranka reikalinga atsižvelgiant į biudžeto limitus arba paslaugų, dėl kurių galima sudaryti susitarimus, skaičių ir požymius.

3. Subjektų atranka gali būti vykdoma remiantis šiais kriterijais:

a) įsisteigimas paslaugų teikimo vietoje;

<...>“

25 To paties įstatymo 65 straipsnyje „Suderintos veiklos įforminimas ir pasekmės“ numatyta:

„1. Suderintos veiklos susitarimai išdėstomi administraciniuose dokumentuose, kurių turinys nustatytas taikytinuose sektorių teisės aktuose.

2. Suderintos veiklos susitarimuose subjektai, su kuriais tokie susitarimai sudaromi, įpareigojami teikti asmenims socialines paslaugas, laikydamiesi taikomuose sektorių teisės aktuose ir pagal juos sudarytuose susitarimuose nustatytų sąlygų.

3. Be numatytų mokesčių, iš naudotojų negalima rinkti jokių sumų už susitarimuose numatytas paslaugas.

4. Teisę rinkti iš naudotojų bet kokią atlygį už papildomų paslaugų teikimą suteikia ir tokio atlygio dydį nustato institucija, su kuria sudaromas susitarimas.“

26 Įstatymo 5/1997 66 straipsnyje „Suderintos veiklos finansavimas“ nustatyta:

„1. Kiekviename kvietime teikti paraiškas nurodoma ekonominių modulių suma, atitinkanti kiekvieną paslaugą, dėl kurios gali būti sudarytas susitarimas.

2. Maksimalūs tarifai ar ekonominiai moduliai skirti maksimaliai padengti paslaugų teikimo kintamosioms, pastoviosioms ir nuolatinėms išlaidoms, kad paslaugas teikiančiam subjektui būtų užtikrintas ekonominis neutralumas, tačiau jis negali gauti pelno.

3. Sumos už pagal susitarimą vykdomą veiklą mokamos subjektui, su kuriuo sudarytas susitarimas, pateikus atitinkamą sąskaitą faktūrą, išskaičiuojant jas iš biudžeto eilutės, skirtos administracinės institucijos einamosioms išlaidoms finansuoti.“

27 Šio įstatymo 67 straipsnyje „Susitarimų galiojimo trukmė“ nustatyta:

„Susitarimų galiojimo trukmė negali būti ilgesnė nei ketveri metai. Kai susitarime aiškiai numatyta, kad jį galima pratęsti, bendra susitarimo galiojimo trukmė, įskaičiuojant galimus pratęsimus, gali būti dešimt metų. Pasibaigus šiam laikotarpiui kompetentinga valdžios institucija gali sudaryti naują susitarimą.“

Dekretas 181/2017

28 Dekreto 181/2017, priimto įgyvendinant Įstatymą 5/1997, tikslas, remiantis jo 1 straipsniu, yra reglamentuoti reikalavimus, atrankos procedūras, turinį ir pagrindines susitarimų sudarymo, jų vykdymo ir plėtros sąlygas, atsižvelgiant į tai, kad šie susitarimai yra privačių socialinių iniciatyvų subjektų teikiamų socialinių paslaugų valdymo forma, taip siekiant teikti asmenims socialines paslaugas, numatytas įstatymuose ir socialinių paslaugų kataloge arba įgyvendinimo aktuose.

29 Šio dekreto 3 straipsnio e punkte privačiais socialinių iniciatyvų subjektais pripažįstami „fondai, asociacijos, savanorių organizacijos ir kiti pelno nesiekiantys subjektai, vykduojantys socialinių paslaugų teikimo veiklą“, taip pat kooperatinės bendrovės, kurios pagal joms taikomus specialius teisės aktus priskiriamos prie ne pelno organizacijų.

- 30 Nors Įstatymas 5/1997 buvo panaikintas Įstatymu 3/2019, Dekretas 181/2017 tebegalioja, tai nurodyta vienintelėje pastarojo įstatymo nuostatoje, kuria panaikinamas anksčiau galiojęs įstatymas.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 31 ASADE pateikė *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* (Valensijos autonominės srities aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) skundą dėl Dekreto 181/2017 panaikinimo; grįsdama šį skundą ji tvirtina, kad Įstatymo 5/1997 44a straipsnio 1 dalies c punktas, 53 straipsnis, 56 straipsnio 2 dalis ir VI antraštinė dalis, kurių įgyvendinimas užtikrinamas šiuo dekretu, prieštarauja Sąjungos teisei, nes pagal šias nuostatas pelno siekiantiems subjektams nesuteikta galimybė teikti tam tikras socialines pagalbos asmeniui paslaugas pagal suderintos veiklos susitarimus, o ne pelno organizacijos (ne tik savanorių asociacijos) gali teikti tokias paslaugas už atlygį ir joms netaikomos skaidrios konkurso procedūros, užtikrinančios vienodą požiūrį į suinteresuotuosius ekonominės veiklos vykdytojus.
- 32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar Įstatyme 5/1997 reglamentuojamas suderintos veiklos susitarimų sudarymas yra suderinamas su SESV 49 ir 56 straipsniais, Direktyvos 2014/24 76 ir 77 straipsniais ir Direktyvos 2006/123 15 straipsnio 2 dalimi. Jis pabrėžia, kad, nepaisant to, kad Įstatymas 5/1997 buvo panaikintas Įstatymu 3/2019, būtina išaiškinti šias Sąjungos teisės nuostatas, nes šiuo įstatymu nebuvo pakeista suderintos veiklos schema, skirta socialinėms paslaugoms teikti. Be to, siekiant įvertinti to dekreto teisėtumą, reikia patikrinti, ar Įstatymas 5/1997, kurio vykdymas užtikrinamas šiuo dekretu, atitinka Sąjungos teisę.
- 33 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* (Valensijos autonominės srities aukštesnysis teisingumo teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar SESV 49 straipsnis ir [Direktyvos 2014/24] 76 bei 77 straipsniai (siejami su jos 74 straipsniu ir XIV priedu) turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias perkančiosioms organizacijoms leidžiama sudaryti susitarimus su pelno nesiekiančiais privačiais subjektais – ne tik su savanorių asociacijomis – siekiant asmenims teikti visų rūšių socialines paslaugas mainais už išlaidų kompensavimą, netaikant [Direktyvoje 2014/24] numatytų procedūrų ir nepaisant numatomos vertės, tiesiog iš anksto kvalifikuojant nagrinėjamus susitarimus kaip nesutartinius?
2. Ar tuo atveju, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, todėl tai, kas nurodyta, būtų įmanoma, SESV 49 straipsnis ir [Direktyvos 2014/24] 76 bei 77 straipsniai (siejami su 74 straipsniu ir XIV priedu) turi būti aiškinami taip, kad pagal juos perkančiosioms organizacijoms leidžiama sudaryti susitarimus su pelno nesiekiančiais privačiais subjektais (ne tik su savanorių asociacijomis) siekiant asmenims teikti visų rūšių socialines paslaugas mainais už išlaidų kompensavimą, netaikant šioje direktyvoje numatytų procedūrų ir nepaisant numatomos vertės, tiesiog iš anksto kvalifikuojant nagrinėjamus susitarimus kaip nesutartinius, kai, be to, minėtose nacionalinės teisės nuostatose aiškiai nepakartojami direktyvos 77 straipsnyje nustatyti reikalavimai, bet daroma nuoroda į tolimesnį įgyvendinamąjį teisės aktą, tačiau tiesiogiai nenurodant, kad šiame įgyvendinamajame teisės akte, be kita ko, turi būti aiškiai pakartoti direktyvos 77 straipsnyje nustatyti reikalavimai?

3. Ar tuo atveju, jei atsakymas taip pat būtų neigiamas, todėl tai, kas nurodyta, būtų įmanoma, SESV 49 ir 56 straipsniai, [Direktyvos 2014/24] 76 bei 77 straipsniai (siejami su 74 straipsniu ir XIV priedu) ir [Direktyvos 2006/123] 15 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos perkančiosioms organizacijoms leidžiama siekiant išsirinkti pelno nesiekiančią organizaciją (ne tik savanorių asociaciją), su kuria ketina sudaryti susitarimą dėl visų rūšių (ne tik išvardytų minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies j punkte) socialinių paslaugų teikimo asmenims, kaip vieną iš atrankos kriterijų nustatyti reikalavimą, kad organizacija turi būti įsteigta toje vietovėje, kur bus teikiama paslauga?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

34. Pirmiausia primintina, kad pagal jurisprudenciją klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumas Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 59 ir 61 punktai ir 2021 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Liuksemburgo valstybė (Informacija apie mokesčių mokėtojų grupę)*, C-437/19, EU:C:2021:953, 81 punktas).
35. Siekiant pateikti nacionaliniam teismui naudingą Sąjungos teisės aktų išaiškinimą, būtina, kad šis teismas aprašytų faktinį ir teisinį pagrindą, su kuriuo susiję jo pateikiami klausimai, arba bent paaikšintų faktines aplinkybes, kuriomis jie grindžiami. Be to, prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti nurodytos tikslios priežastys, dėl kurių nacionalinis teismas kelia Sąjungos teisės aiškinimo klausimus ir mano, kad būtina Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą (2022 m. kovo 10 d. Sprendimo *Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Visavertis sveikatos draudimas)*, C-247/20, EU:C:2022:177, 75 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
36. Būtent atsižvelgiant į šias pirmines pastabas reikia vertinti prejudicinių klausimų priimtinumą.

Dėl Įstatymo 5/1997 panaikinimo

37. Atsakovė pagrindinėje byloje pažymi, kad prejudiciniai klausimai nepriimtini, nes Įstatymas 5/1997, kurio atitiktis Sąjungos teisei netiesiogiai ginčijama pagrindinėje byloje, buvo panaikintas Įstatymu 3/2019.
38. Šiuo aspektu iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi priimti sprendimą dėl Dekreto 181/2017 teisėtumo jo priėmimo dieną. Neginčijama, kad tą dieną Įstatymas 5/1997, kurio įgyvendinimas užtikrinamas šiuo dekretu, vis dar galiojo. Be to, neginčijama, kad tame įstatyme, viena vertus, nesuteikta galimybės pelno siekiantiems subjektams sudaryti suderintos veiklos susitarimus ir, kita vertus, sudarant tokį susitarimą buvo leidžiama taikyti įsisteigimo paslaugų teikimo vietoje kriterijų.
39. Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad prejudiciniai klausimai susiję su pagrindinės bylos dalyku.

Dėl Direktyvos 2014/24

- 40 Ispanijos, Italijos ir Nyderlandų vyriausybės abejoja dėl Direktyvos 2014/24 taikytinumo suderintos veiklos susitarimams, numatytiems pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatose.
- 41 Primintina, kad jeigu, kaip šioje byloje, nėra akivaizdu, kad Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, šios teisės nuostatos netaikymu pagrindinėje byloje grindžiamas prieštaravimas sietinas ne su prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtiniu, bet su pateiktų klausimų esme (2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Slovenské elektrárne*, C-376/18, EU:C:2019:1068, 29 punktas ir 2021 m. spalio 28 d. Sprendimo *Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo*, C-319/19, EU:C:2021:883, 25 punktas).

Dėl Direktyvos 2006/123

- 42 Pagal Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies j punktą ši direktyva netaikoma socialinėms paslaugoms, susijusioms su socialinio būsto suteikimu, vaikų priežiūra ir parama remtinoms šeimoms ir asmenims, kuriems šios paramos nuolat ar laikinai reikia ir kurias teikia valstybė, valstybės įgalioti subjektai arba valstybės pripažintos labdaros organizacijos.
- 43 Kaip iš esmės nurodė generalinė advokatė išvados 145–150 punktuose, Teisingumo Teismo turima bylos medžiaga neleidžia įsitikinti, kad socialinės pagalbos asmeniui paslaugos, nurodytos pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatose, nepriskiriamos prie paslaugų, nepatenkančių į Direktyvos 2006/123 taikymo sritį pagal jos 2 straipsnio 2 dalies j punktą, kaip ji išaiškino Teisingumo Teismas 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Femarbel* (C-57/12, EU:C:2013:517) 42–49 punktuose.
- 44 Be to, tai, kad sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šiuo aspektu nėra jokios informacijos, taip pat neleidžia Teisingumo Teismui nustatyti, ar darant prielaidą, kad tam tikrų socialinių pagalbos asmeniui paslaugų, numatytų pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatose, neapima šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies j punkte numatytas netaikymas, jos nepatenka į vienos iš šio 2 straipsnio 2 dalyje, visų pirma jos f ir i punktuose, numatytų išimčių taikymo sritį.
- 45 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nesuteikė Teisingumo Teismui galimybės įsitikinti, kad faktinė prielaida, kuria grindžiamas trečiasis prejudicinis klausimas, iš tikrųjų patenka į Direktyvos 2006/123 taikymo sritį, šis klausimas nepriimtinas, kiek jis pateiktas dėl šios direktyvos 15 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.

Dėl SESV 49 ir 56 straipsnių

- 46 Galiausiai svarbu pažymėti, kad, nors visos pagrindinės bylos aplinkybės susijusios tik su viena valstybe nare, prejudiciniai klausimai pirmiausia pateikti dėl SESV 49 ir 56 straipsnių išaiškinimo.
- 47 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nurodyti Teisingumo Teismui, kaip to reikalaujama Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje, kodėl, nepaisant visiškai vidinio pobūdžio, jo nagrinėjamas ginčas turi sąsają su Sąjungos teisės nuostatomis, susijusiomis su pagrindinėmis laisvėmis, dėl kurios prašomas

prejudicinis išaiškinimas tampa būtinas šiam ginčui išspręsti (2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 55 punktas ir 2021 m. gegužės 6 d. Nutarties *Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca ir kt.*, C-571/20, nepaskelbta Rink., EU:C:2021:364, 23 punktas).

- 48 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepaaiškina, kodėl, nepaisant visiškai vidinio jo nagrinėjamo ginčo pobūdžio, reikia išaiškinti SESV 49 ir 56 straipsnius. Konkrečiau kalbant, šis teismas aiškiai neteigia, kad yra vienas iš 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten* (C-268/15, EU:C:2016:874) 50–53 punktuose nurodytų atvejų.
- 49 Be to, nors pagal suformuotą jurisprudenciją sudarant sutartis, kurios pagal savo vertę nepatenka į viešųjų pirkimų direktyvų taikymo sritį, vis dėlto taikomos pagrindinės SESV įtvirtintos taisyklės ir bendrieji principai, konkrečiai kalbant, vienodo požiūrio ir nediskriminavimo dėl pilietybės principai ir iš jų kylanti skaidrumo pareiga, kiek šios sutartys gali kelti aiškų tarptautinį interesą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas negali tik pateikti Teisingumo Teismui informaciją, leidžiančią neatmesti tikimybės, kad toks susidomėjimas egzistuoja, bet, priešingai, turi pateikti duomenis, įrodančius tokį susidomėjimą (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 12 d. Nutarties *Novart Engineering*, C-170/20, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:908, 33 ir 35 punktus). Tačiau nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikė Teisingumo Teismui tokių duomenų.
- 50 Taigi prejudiciniai klausimai nepriimtini, kiek jie pateikti dėl SESV 49 ir 56 straipsnių išaiškinimo.
- 51 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad prejudiciniai klausimai yra priimtini, išskyrus kiek jie pateikti dėl SESV 49 ir 56 straipsnių ir Direktyvos 2006/123 15 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 52 Pirmaisiais dviem prejudiciniais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 76 ir 77 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias pelno nesiekiantiems privatiems subjektams rezervuojama teisė sudaryti susitarimus, pagal kuriuos šie subjektai teikia socialines pagalbos asmeniui paslaugas mainais už jų patirtų išlaidų kompensavimą, neatsižvelgiant į numatomą šių paslaugų vertę, tačiau pagal šias nuostatas nereikalaujama, kad šie subjektai atitiktų šiame 77 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Dėl Direktyvos 2014/24 taikymo

- 53 Siekiant atsakyti į šiuos klausimus pirmiausia reikia nustatyti, ar tokie susitarimai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, yra viešojo pirkimo sutartys, kurioms taikoma Direktyva 2014/24.
- 54 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2014/24 1 straipsnį joje nustatytos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos perkančiųjų organizacijų vykdomo pirkimo procedūros, atliekamos siekiant sudaryti viešojo pirkimo sutartis ir vykdyti projekto konkursus, kurių jų numatoma vertė ne mažesnė nei 4 straipsnyje nustatytos vertės ribos. Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad viešojo pirkimo sutartys

apibrėžtos kaip atlygintinos sutartys, kurios raštu sudaromos tarp vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų ir vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų, kurių objektas – darbų vykdymas, produktų tiekimas ar paslaugų teikimas.

- 55 Pažymėtina, kad, pirma, kadangi sąvoka „viešieji pirkimai“ yra Sąjungos teisės sąvoka, tai, kaip suderintos veiklos susitarimai kvalifikuojami Ispanijos teisėje, nėra svarbu (šiuo klausimu žr. 2005 m. spalio 20 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-264/03, EU:C:2005:620, 36 punktą ir 2021 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Komisija / Austrija (Dar nepastatyto pastato nuoma)*, C-537/19, EU:C:2021:319, 43 punktą).
- 56 Taigi Įstatymo 5/1997 62 straipsnio 1 dalyje esančio patikslinimo, kad tokie susitarimai yra „nesutartinės organizacinės priemonės“, nepakanka, kad jiems nebūtų taikoma Direktyva 2014/24.
- 57 Be to, priešingai, nei teigia Nyderlandų vyriausybė, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad šie suderintos veiklos susitarimai faktiškai turėtų būti prilyginti vienašaliams administraciniais aktams, kurie vien perkančiųjų organizacijų valia yra privalomi privatiems pelno nesiekiantiems subjektams, kurie yra jų kontrahentai (šiuo klausimu žr. 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Asemfo*, C-295/05, EU:C:2007:227, 52–55 punktus ir 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de Correspondencia*, C-220/06, EU:C:2007:815, 51–55 punktus).
- 58 Antra, tam, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami suderintos veiklos susitarimai patektų į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį, jie turi būti viešojo paslaugų pirkimo sutartys, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 9 punktą.
- 59 Sąvoka „paslaugos“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, turi būti aiškinama atsižvelgiant į SESV 56 straipsnyje įtvirtintą laisvę teikti paslaugas, kurios taikymo sritis apsiriboja ekonomine veikla (šiuo klausimu žr. 2010 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-160/08, EU:C:2010:230, 73 ir 74 punktus ir 2016 m. vasario 23 d. Sprendimo *Komisija / Vengrija*, C-179/14, EU:C:2016:108, 154 punktą).
- 60 Konkrečiau kalbant, pažymėtina, kad paprastai už atlygį teikiamos paslaugos yra ekonominė veikla, nes labiausiai atlyginimą apibūdina faktas, kad jis yra ekonominis atlygis už atitinkamą paslaugą, tačiau nereikalaujama, kad atlygį mokėtų paslaugos gavėjas (2016 m. vasario 23 d. Sprendimo *Komisija / Vengrija*, C-179/14, EU:C:2016:108, 153–155 punktai). Be to, iš SESV 62 straipsnio, siejamo su šios sutarties 51 straipsniu, matyti, kad laisvė teikti paslaugas neapima veiklos, kuri valstybėje narėje, nors ir retkarčiais, susijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.
- 61 Taigi, kaip patvirtinta Direktyvos 2014/24 6 konstatuojamojoje dalyje, tik ekonominio pobūdžio veikla, kaip tai suprantama pagal pirmesnę punktą, gali būti viešojo paslaugų pirkimo sutarties, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 9 punktą, dalykas. Be to, tokį aiškinimą patvirtina šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 10 punktas, pagal kurį ekonominės veiklos vykdytoji, kaip jis suprantamas pagal šią direktyvą, būdinga tai, kad jis rinkoje siūlosi vykdyti darbus ir (arba) darbą, tiekti produktus ar teikti paslaugas.
- 62 Aplinkybė, kad sutartis sudaryta su pelno nesiekiančiu subjektu, nereiškia, kad šis subjektas negali vykdyti ekonominės veiklos, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2014/24, taigi ši aplinkybė neturi reikšmės taikant Sąjungos teisės normas viešųjų pirkimų srityje (šiuo klausimu žr. 2014 m. birželio

19 d. Sprendimo *Centro Hospitalar de Setúbal ir SUCH*, C-574/12, EU:C:2014:2004, 33 ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *CASTA ir kt.*, C-50/14, EU:C:2016:56, 52 punktą).

- 63 Be to, paslaugos, teikiamos už atlygį, kurios nesusijusios su viešosios valdžios prerogatyvų vykdymu, ir teikiamos siekiant užtikrinti viešąjį interesą ir nesiekiant pelno bei konkuruojančios su pelno siekiančių subjektų siūlomomis paslaugomis, gali būti laikomos ekonomine veikla (pagal analogiją žr. 2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Scattolon*, C-108/10, EU:C:2011:542, 44 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 64 Konkrečiau kalbant apie paslaugų, kurių tikslas, kaip nagrinėjamu atveju, yra socialinis, teikimą, pažymėtina, kad Direktyvos 2014/24 1 straipsnio 5 dalyje nurodyta, jog šia direktyva nedaromas poveikis tam, kaip valstybės narės nusprendžia organizuoti savo socialinės apsaugos sistemas. Be to, pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją įstaigų, administruojančių socialinės apsaugos sistemą, veikla iš principo nėra ekonominė veikla, jeigu ji grindžiama solidarumo principu ir jeigu šią veiklą kontroliuoja valstybė (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Komisija ir Slovakijos Respublika / Dôvera zdravotná poisťovňa*, C-262/18 P ir C-271/18 P, EU:C:2020:450, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 65 Vis dėlto taip nebūtinai yra specialių socialinių paslaugų, kurias teikia privatūs ūkio subjektai ir kurių sąnaudas padengia pati valstybė arba šios socialinio draudimo įstaigos, atveju. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad socialinio tikslo siekimas arba atsisąveikimas į solidarumo principą teikiant paslaugas savaime nėra kliūtis laikyti šias paslaugas ekonomine veikla (šiuo klausimu žr. 2007 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-119/06, nepaskelbtas Rink., EU:C:2007:729, 36–41 punktus ir 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Pavlov ir kt.*, C-180/98–C-184/98, EU:C:2000:428, 118 punktą).
- 66 Nagrinėjamu atveju, kaip išvados 55–61 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, matyti, kad bent jau tam tikros socialinės pagalbos asmeniui paslaugos, patenkančios į pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės normų taikymo sritį, teikiamos už užmokestį ir nėra susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, todėl tokia veikla gali būti laikoma ekonomine veikla, taigi ir paslaugomis, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2014/24.
- 67 Trečia, tai, kad viešojo pirkimo sutartis yra atlygintinė, reiškia, kad kiekviena šalis įsipareigoja mainais atlikti tam tikrus veiksmus, tačiau neatmetama galimybė, kad perkančiosios organizacijos mokamą atlygį sudaro tik išlaidų, patirtų suteikiant sutartą paslaugą, kompensavimas (šiuo klausimu žr. 2020 m. rugsėjo 10 d. *Tax-Fin-Lex*, C-367/19, EU:C:2020:685, 25 ir 26 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Taigi sutartis negali nepatekti į viešojo pirkimo sutarties sąvoką vien todėl, kad, kaip nagrinėjamu atveju, numatytą atlygį sudaro tik teikiant sutartą paslaugą patirtų išlaidų atlyginimas (2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *CASTA ir kt.*, C-50/14, EU:C:2016:56, 52 punktą).
- 68 Ketvirta, kaip patvirtina Direktyvos 2014/24 4 konstatuojamoji dalis ir 114 konstatuojamosios dalies paskutinė pastraipa, procedūros, kai perkančioji organizacija neketina lyginti priimtinių pasiūlymų bei daryti iš jų atrankos ir nurodyti vieno ar kelių ekonominės veiklos vykdytojų, su kuriais išimtinai būtų sudaroma sutartis, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 2 d. Sprendimo *Falk Pharma*, C-410/14, EU:C:2016:399, 37–42 punktus ir 2018 m. kovo 1 d. Sprendimo *Tirkkonen*, C-9/17, EU:C:2018:142, 29–35 punktus).

- 69 Atsižvelgiant į tai, iš ASADE, Ispanijos vyriausybės ir atsakovės pagrindinėje byloje atsakymų į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus matyti, kad prieš sudarant suderintos veiklos susitarimą praktikoje vykdoma atranka iš privačių pelno nesiekiančių subjektų, pareiškusių interesą teikti socialines pagalbos asmeniui paslaugas, dėl kurių sudaromas toks susitarimas, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas.
- 70 Penkta, iš pirmojo prejudicinio klausimo aiškiai matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos taikomos visiems suderintos veiklos susitarimams, neatsižvelgiant į numatomą jų vertę. Darytina išvada, kad negalima atmesti galimybės, jog šios teisės nuostatos, kurių atitiktį Sąjungos teisei turi tikrinti teismas, gali būti susijusios su suderintos veiklos susitarimais, kurių numatoma vertė lygi arba viršija Direktyvos 2014/24 4 straipsnyje numatytas ribas.
- 71 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindinėje byloje nagrinėjamose teisės nuostatose bent iš dalies reglamentuojamas viešojo pirkimo sutarčių, kurioms taikoma Direktyva 2014/24, sudarymas.
- 72 Galiausiai reikia pridurti, kad, nors, deja, prašyme priimti prejudicinį sprendimą neišvardytos konkrečios teikiamų socialinių pagalbos asmeniui paslaugų kategorijos, kurioms taikomos pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, tai netrukdo Teisingumo Teismui, priešingai, nei teigia Italijos vyriausybė, įsitikinti, kad Direktyvos 2014/24 aiškinimas nėra visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos dalyku.
- 73 Viena vertus, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad bent dalis socialinių pagalbos asmeniui paslaugų, dėl kurių gali būti sudarytas suderintos veiklos susitarimas, priskirtinos prie Direktyvos 2014/24 XIV priede išvardytų paslaugų, ir, kita vertus, prejudiciniai klausimai susiję ne su šios direktyvos nuostatų, bendrai taikomų viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūroms, o tik su šios direktyvos 74–77 straipsnių, kuriuose konkrečiai numatyta supaprastinta viešojo pirkimo sutarčių dėl šiame priede išvardytų paslaugų sudarymo tvarka, aiškinimu.
- 74 Taigi šiuos klausimus reikia nagrinėti atsižvelgiant tik į Direktyvos 2014/24 74–77 straipsnius.

Dėl iš Direktyvos 2014/24 kylančių reikalavimų

- 75 Siekiant patikrinti, ar pagal Direktyvos 2014/24 74–77 straipsnius draudžiamos tokios teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, reikia pažymėti, pirma, kad šiuose straipsniuose numatyta supaprastinta viešojo pirkimo sutarčių sudarymo tvarka pateisinama tuo, kad, kaip nurodyta Direktyvos 2014/24 114 konstatuojamojoje dalyje, šios direktyvos XIV priede nurodytų paslaugų tarpvalstybinis aspektas yra nedidelis, ir tuo, kad šios paslaugos teikiamos konkrečiomis aplinkybėmis, kurios valstybėse narėse dėl skirtingų kultūrinių tradicijų labai skiriasi.
- 76 Antra, Direktyvos 2014/24 77 straipsnyje numatyta, kad kai kurių šios direktyvos XIV priede nurodytų paslaugų atveju valstybės narės gali leisti perkančiosioms organizacijoms rezervuoti teisę „organizacijoms“, apibūdintoms šio straipsnio 2 dalyje, dalyvauti viešųjų sutarčių skyrimo dėl tokių paslaugų teikimo procedūrose.
- 77 Direktyvos 2014/24 77 straipsnio 2 dalyje nustatytos griežtos sąlygos, kuriomis ekonominės veiklos vykdytojas gali būti laikomas „organizacija“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį. Reikalaujama, kad šio ekonominės veiklos vykdytojo tikslas būtų vykdyti viešųjų paslaugų misiją,

susijusią su šiame straipsnyje nurodytų socialinių ar specialiųjų paslaugų teikimu, kad jo pelnas būtų reinvestuojamas siekiant šio tikslo ir kad tuomet, kai pelnas yra paskirstomas ar perskirstomas, tai būtų daroma atsižvelgiant į dalyvavimo veiksnius. Be to, to ekonominės veiklos vykdytojo valdymo ar nuosavybės teisių struktūra turi būti grindžiama darbuotojų nuosavybės teisių ar dalyvavimo principais arba turi būti reikalaujama aktyvaus darbuotojų, naudotojų ar suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo.

- 78 Iš Direktyvos 2014/24 77 straipsnio 2 dalies d punkto ir 3 dalies matyti, kad perkančioji organizacija viešojo pirkimo sutartį su „organizacija“ pagal šiame straipsnyje numatytą procedūrą gali sudaryti tik ne ilgesniam kaip trejų metų laikotarpiui ir tik su sąlyga, kad per paskutinius trejus metus atitinkama perkančioji organizacija nėra skyrusi šiai „organizacijai“ šiame straipsnyje nurodytų paslaugų pirkimo sutarties.
- 79 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš pirmojo prejudicinio klausimo formuluotės, pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas reikalaujama rezervuoti privatiems pelno nesiekiantiems subjektams galimybę dalyvauti suderintos veiklos susitarimų skyrimo procedūrose, tačiau nereikalaujama, kad šie subjektai laikytųsi visų Direktyvos 2014/24 77 straipsnyje numatytų sąlygų.
- 80 Atsižvelgiant į tai, iš šios aplinkybės negalima daryti išvados, kad tokios teisės normos neišvengiamai nesuderinamos su supaprastinta tvarka, numatyta Direktyvos 2014/24 74–77 straipsniuose.
- 81 Šios direktyvos 77 straipsnio taikymo sritis yra labai specifinė, nes juo valstybėms narėms aiškiai užtikrinama, kad tam tikrų paslaugų, kurioms taikoma ši supaprastinta tvarka, atveju jos gali leisti perkančiosioms organizacijoms rezervuoti teisę dalyvauti viešojo pirkimo sutarčių dėl tokių paslaugų skyrimo procedūrose tik ekonominės veiklos vykdytojams, atitinkantiems visas šiame straipsnyje numatytas sąlygas.
- 82 Atsižvelgiant į jame nustatytos teisinės tvarkos ypatumus ir į Direktyvos 2014/24 74–77 straipsnių struktūrą, jos 77 straipsnis negali būti laikomas išsamiai apimančiu atvejus, kai viešojo pirkimo sutartis, kurių dalykas – šios direktyvos XIV priede nurodytų paslaugų teikimas, gali būti rezervuotos tam tikroms ekonominės veiklos vykdytojų kategorijoms.
- 83 Trečia, pažymėtina, kad Direktyvos 2014/24 76 straipsnyje nustatytos taisyklės, kuriomis nukrypstama nuo bendrosios teisės ir kurios taikomos sudarant visas viešojo pirkimo sutartis dėl jos XIV priede išvardytų socialinių ir kitų specialiųjų paslaugų.
- 84 Pagal šį 76 straipsnį valstybės narės įpareigojamos, pirma, nustatyti viešojo pirkimo taisykles, įpareigojančias perkančiąsias organizacijas laikytis skaidrumo ir vienodo požiūrio į ekonominės veiklos vykdytojus principų, ir, antra, užtikrinti, kad šios taisyklės leistų perkančiosioms organizacijoms atsižvelgti į paslaugų, dėl kurių vykdomos tokios viešojo pirkimo procedūros, ypatumus. Valstybės narės turi leisti perkančiosioms organizacijoms atsižvelgti į būtinybę užtikrinti šių paslaugų kokybę, tęstinumą, prieinamumą, įperkamumą, galimybę jas gauti ir visapusiškumą, įvairių naudotojų kategorijų konkrečius poreikius, naudotojų įtraukimą ir įgalinimą bei inovacijas.
- 85 Kaip patvirtina Direktyvos 2014/24 114 konstatuojamoji dalis, jos 76 straipsnyje įtvirtintai teisinei tvarkai būdinga plati valstybių narių diskrecija organizuoti paslaugų, išvardytų šios direktyvos XIV priede, teikėjų pasirinkimą taip, kaip joms atrodo tinkamiausia. Iš šios konstatuojamosios

dalies taip pat matyti, kad valstybės narės taip pat turi atsižvelgti į Protokolą Nr. 26, kuriame, be kita ko, įtvirtinta didelė nacionalinių valdžios institucijų veiksmų laisvė pavedant teikti kuo labiau vartotojų poreikius atitinkančias bendrus ekonominius interesus tenkinančias paslaugas.

- 86 Taigi reikia išnagrinėti, ar pagal vienodo požiūrio ir skaidrumo principus, nurodytus Direktyvos 2014/24 76 straipsnyje, draudžiamos nacionalinės teisės normos, pagal kurias privatiems pelno nesiekiantiems subjektams, įskaitant tuos atvejus, kai jie neatitinka šios direktyvos 77 straipsnyje numatytų sąlygų, rezervuojama teisė dalyvauti viešojo pirkimo sutarčių sudarymo dėl šios direktyvos XIV priede nurodytų socialinių pagalbos asmeniui paslaugų teikimo procedūrose.
- 87 Dėl vienodo požiūrio į ekonominės veiklos vykdytojus principo pasakytina, kad tai, jog privatus pelno siekiantys subjektai netenka galimybės dalyvauti tokiose viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūrose, yra šiam principui prieštaraujantis skirtingas ekonominės veiklos vykdytojų vertinimas, nebent šis skirtingas vertinimas pateisinamas objektyviomis priežastimis (pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ ir kt.*, C-113/13, EU:C:2014:2440, 52 punktą ir 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *CASTA ir kt.*, C-50/14, EU:C:2016:56, 56 punktą).
- 88 Primintina, kad įgyvendindama turimą kompetenciją tvarkyti savo socialinės apsaugos sistemą valstybė narė gali laikyti, kad socialinės paramos sistema neišvengiamai lemia, kad, siekiant jos tikslų, privačių subjektų, kaip socialinės paramos paslaugų teikėjų, dalyvavimui šioje sistemoje taikoma sąlyga, kad jie visai nesiektų pelno (1997 m. birželio 17 d. Sprendimo *Sodemare ir kt.*, C-70/95, EU:C:1997:301, 32 punktas ir 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ ir kt.*, C-113/13, EU:C:2014:2440, 58 punktas).
- 89 Nagrinėjamu atveju iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės normų ir atsakymų į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus matyti, kad šiose teisės normose numatyti suderintos veiklos susitarimai, be kita ko, turi atitikti solidarumo ir biudžeto efektyvumo principus. Konkrečiai kalbant, pirma, socialinės pagalbos asmeniui paslaugos, dėl kurių gali būti sudarytas toks susitarimas, turi būti teikiamos visiems iš esmės nemokamai, o galimo mokesčio, kuris gali būti papildomai renkamas iš naudotojų, dydis priklauso nuo jų finansinių pajėgumų. Antra, privatiems pelno nesiekiantiems subjektams, su kuriais gali būti sudaromi tokie susitarimai, gali būti tik atlyginamos kintamos, pastovios ir nuolatinės išlaidos, patirtos teikiant socialines pagalbos asmeniui paslaugas, dėl kurių tokie susitarimai sudaryti, nes aiškiai neleidžiama gauti komercinės naudos.
- 90 Taigi vien privačių pelno nesiekiančių subjektų pasitelkimą siekiant užtikrinti tokių paslaugų teikimą galima pagrįsti socialinės paramos sistemai būdingais universalumo ir solidarumo principais, taip pat ekonominiu veiksmingumu ir tikslingumu, nes taip galima užtikrinti, kad šias bendrojo intereso paslaugas ekonominės pusiausvyros sąlygomis biudžeto tikslais teiktų organizacijos, įsteigtos iš esmės tam, kad tenkintų bendrąjį interesą, kurių sprendimai, kaip pažymi Ispanijos vyriausybė, nėra grindžiami vien komerciniais sumetimais (pagal analogiją žr. 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *CASTA ir kt.*, C-50/14, EU:C:2016:56, 57 punktą).
- 91 Kai privatiems pelno siekiantiems subjektams neleidžiama dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose dėl tokių socialinių paslaugų teikimo motyvuojant tokiomis priežastimis, šis neleidimas neprieštaruja lygiateisiškumo principui, jei taip prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiama ši sistema

(pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ ir kt.*, C-113/13, EU:C:2014:2440, 60 punktą ir 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *CASTA ir kt.*, C-50/14, EU:C:2016:56, 63 punktą).

- 92 Dėl viešųjų pirkimų, kuriems Direktyva 2014/24 dar nebuvo taikoma, Teisingumo Teismas turėjo progą patikslinti, jog tam, kad atitiktų šiuos reikalavimus, privatūs subjektai, kuriems pagal atitinkamos valstybės narės teisės normas yra rezervuotos tokios sutartys, negali siekti kitų tikslų nei nurodytieji šio sprendimo pirmesniame punkte, teikdami paslaugas negali gauti jokio pelno, net ir netiesioginio, neatsižvelgiant į šioms paslaugoms teikti būtinų kintamų, pastovių ir nuolatinių išlaidų atlyginimą. Jie taip pat negali teikti jokios naudos savo nariams. Be to, šių teisės normų taikymas negali būti išplėstas tiek, kad apimtų šių subjektų ar jų narių nesąžiningą praktiką. Taigi šie subjektai gali pasitelkti darbuotojus tik tiek, kiek būtina tinkamam jų veikimui užtikrinti, ir laikydamiesi jiems taikomuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, nes savanoriams gali būti atlygintos tik faktiškai vykdant veiklą patirtos išlaidos, neviršijant iš anksto pačių privačių subjektų nustatytų ribų (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ ir kt.*, C-113/13, EU:C:2014:2440, 61 ir 62 punktus ir 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *CASTA ir kt.*, C-50/14, EU:C:2016:56, 64 ir 65 punktus).
- 93 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad pagal vienodo požiūrio principą, taikytiną SESV 49–55 straipsniuose įtvirtintai įsisteigimo laisvei, valstybei narei nedraudžiama galimybę teikti socialinės paramos paslaugas rezervuoti privatiems pelno nesiekiantiems subjektams, įskaitant tuos, kurių veikla nėra vien savanoriška (šiuo klausimu žr. 1997 m. birželio 17 d. Sprendimo *Sodemare ir kt.*, C-70/95, EU:C:1997:301, 32–34 punktus).
- 94 Ši jurisprudencija išlieka svarbi aiškinant Direktyvos 2014/24 76 straipsnį, kuriame aiškiai įtvirtinta supaprastinta socialinių viešojo pirkimo sutarčių sudarymo tvarka.
- 95 Vadinasi, pagal vienodo požiūrio į ekonominės veiklos vykdytojus principą, kuris šiuo metu įtvirtintas Direktyvos 2014/24 76 straipsnyje, valstybėms narėms leidžiama teisę dalyvauti viešojo pirkimo sutarčių dėl socialinių paslaugų teikimo sudarymo procedūroje rezervuoti privatiems pelno nesiekiantiems subjektams, įskaitant tuos, kurių veikla nėra vien savanoriška, jeigu, pirma, galimą pelną, gautą vykdant šias sutartis, šie subjektai reinvestuoja, kad įgyvendintų savo siekiamą bendrojo intereso socialinį tikslą, ir, antra, įvykdytos visos šio sprendimo 90 ir 91 punktuose nurodytos sąlygos.
- 96 Taip pat svarbu pridurti, kad pagal Direktyvos 2014/24 76 straipsnį draudžiama tokias viešojo pirkimo sutartis tiesiogiai be konkurso skirti kitokiam pelno nesiekiančiam subjektui, ne savanorių organizacijai (šiuo aspektu žr. 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *CASTA ir kt.*, C-50/14, EU:C:2016:56, 70 punktą). Priešingai, šiame straipsnyje reikalaujama, kad prieš skirdama sutartį perkančioji organizacija palygintų ir surūšiuotų įvairių suinteresuotumą pareiškusių pelno nesiekiančių subjektų pasiūlymus, visų pirma atsižvelgdama į šių pasiūlymų kainą, net jei šią kainą, kaip nagrinėjamu atveju, sudaro visos išlaidos, kurias perkančioji organizacija turi atlyginti.
- 97 Pagal skaidrumo principą reikalaujama, kad perkančioji organizacija užtikrintų pakankamą viešumo laipsnį, leidžiantį, pirma, atverti pirkimą konkurencijai ir, antra, patikrinti sutarties sudarymo procedūros nešališkumą, kad bet kuris suinteresuotasis subjektas, remdamasis visa reikšminga informacija, galėtų nuspręsti dalyvauti viešojo pirkimo procedūrose, taip pat tai, kad perkančioji organizacija neturėtų favoritų ir nesielgtų savavališkai. Skaidrumo pareiga reiškia, kad visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų visiems deramai informuotiems ir rūpestingiems konkurso dalyviams

- suprasti jų tikslią reikšmę ir jas aiškinti vienodai, o perkančiajai organizacijai – veiksmingai patikrinti, ar konkurso dalyvių pasiūlymai atitinka konkrečiam pirkimui taikomus kriterijus (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *Costa ir Cifone*, C-72/10 ir C-77/10, EU:C:2012:80, 73 punktą ir 2019 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Allianz Vorsorgekasse*, C-699/17, EU:C:2019:290, 61 ir 62 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 98 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės normose nėra pakankamų garantijų, leidžiančių apsaugoti privačius pelno nesiekiančius subjektus nuo perkančiosios organizacijos favoritizmo ar savivalės rizikos vykstant suderintos veiklos susitarimo sudarymo procedūrai.
- 99 Be to, Direktyvos 2014/24 75 straipsnyje, kiek tai susiję su viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūromis, kurioms taikoma šios direktyvos 74–77 straipsniuose nustatyta supaprastinta tvarka, įtvirtinti paskelbimo reikalavimai, būtini pagal skaidrumo principą, primintą šio sprendimo 97 punkte.
- 100 Pagal šį 75 straipsnį perkančiosios organizacijos, ketinančios sudaryti viešojo pirkimo sutartį dėl Direktyvos 2014/24 XIV priede nurodytų paslaugų, apie savo ketinimą turi pranešti skelbime apie pirkimą arba išankstiniame informaciniame skelbime, kurį pagal šios direktyvos 51 straipsnį paskelbia Europos Sąjungos leidinių biuras, o išankstinio informacinio skelbimo atveju, jei reikia, jis skelbiamas pirkėjo profilyje.
- 101 Nagrinėjamu atveju, kaip išvados 116 punkte pažymėjo generalinė advokatė, iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės normų matyti, jog jose nurodyti skelbimai apie pirkimą skelbiami tik *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* (Valensijos autonominės srities vyriausybės oficialusis leidinys). Jei taip būtų, toks paskelbimas nebūtų paskelbimo priemonė, atitinkanti Direktyvos 2014/24 75 straipsnį, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 102 Remiantis visu tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Direktyvos 2014/24 76 ir 77 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, pagal kurias pelno nesiekiantiems privatiems subjektams rezervuojama teisė konkurso tvarka pateikti pasiūlymus ir sudaryti susitarimus, pagal kuriuos šie subjektai teikia socialines pagalbos asmeniui paslaugas mainais už jų patirtų išlaidų kompensavimą, neatsižvelgiant į numatomą šių paslaugų vertę, net jei šie subjektai neatitinka 77 straipsnyje nustatytų reikalavimų, su sąlyga, kad, pirma, teisės aktuose numatytu ir sutartiniu pagrindu, kuriuo remiantis vykdoma šių subjektų veikla, iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiamos šios teisės normos, ir, antra, laikomasi skaidrumo principo, konkrečiai nurodyto šios direktyvos 75 straipsnyje.
- Dėl trečiojo klausimo***
- 103 Pirmiausia pažymėtina, kad pagal Įstatymo 5/1997 64 straipsnio 3 dalį privačių pelno nesiekiančių subjektų įsisteigimas paslaugos teikimo vietoje yra vienas iš atrankos kriterijų, kuriuos perkančioji organizacija gali taikyti sudarydama suderintos veiklos susitarimą. Atrodo, kad remdamasi šiuo kriterijumi perkančioji organizacija gali reikalauti, kad konkurso dalyviai nuo pasiūlymų pateikimo dienos būtų įsisteigę vietovės, kurioje bus teikiamos socialinės paslaugos, teritorijoje, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

- 104 Taigi trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 76 ir 77 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos leidžiama, siekiant sudaryti viešojo šios direktyvos XIV priede nurodytų socialinių paslaugų pirkimo sutartį, prieš nagrinėjant ekonominės veiklos vykdytojų pasiūlymus taikyti atrankos kriterijų, pagal kurį ekonominės veiklos vykdytojas turi būti įsisteigęs vietovėje, kurioje turi būti teikiamos paslaugos.
- 105 Pirma, primintina, kad, kaip pažymėta šio sprendimo 84 punkte, pagal minėtos direktyvos 76 straipsnį reikalaujama, kad šis įsisteigimo vietos kriterijus būtų suderinamas su vienodo požiūrio į ekonominės veiklos vykdytojus principu.
- 106 Vis dėlto toks kriterijus įtvirtina skirtingą ekonominės veiklos vykdytojų vertinimą pagal tai, ar jie yra įsisteigę atitinkamos socialinės paslaugos teikimo vietoje, ar ne. Kadangi šių ekonominės veiklos vykdytojų situacija yra panaši, vertinant viešojo pirkimo sutarties dėl šios direktyvos XIV priede nurodytos paslaugos sudarymo aspektu, toks skirtingas vertinimas suderinamas su lygybės principu tik tiek, kiek jį galima pateisinti teisėtu tikslu.
- 107 Antra, iš Teisingumo Teismui pateiktų rašytinių pastabų matyti, kad atrankos kriterijumi, pagal kurį ekonominės veiklos vykdytojas turi būti įsisteigęs vietoje, kurioje turi būti teikiamos paslaugos, siekiama, be kita ko, užtikrinti socialinių paslaugų, dėl kurių sudaromas suderintos veiklos susitarimas, artumą ir geresnį prieinamumą.
- 108 Šis tikslas yra teisėtas pagal Sąjungos teisę ir yra pripažįstamas tiek Protokolo Nr. 26 1 straipsnyje, tiek Direktyvos 2014/24 76 straipsnyje, nes, kaip priminta šio sprendimo 84 punkte, pastarajame straipsnyje valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad perkančiosios organizacijos galėtų atsižvelgti į poreikį užtikrinti, be kita ko, šios direktyvos XIV priede nurodytų paslaugų prieinamumą ir galimybę jas gauti.
- 109 Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad toks kriterijus, kaip taikomas nagrinėjamu atveju, pagal kurį konkurso dalyviai pasiūlymų pateikimo momentu turi būti įsisteigę vietovėje, kurioje teikiamos atitinkamos socialinės paslaugos, yra akivaizdžiai neproporcingas tokiam tikslui (šiuo klausimu žr. 2005 m. spalio 27 d. Sprendimo *Contse ir kt.*, C-234/03, EU:C:2005:644, 43 punktą). Net darant prielaidą, kad ekonominės veiklos vykdytojo įsisteigimas vietovėje, kur jis turi teikti atitinkamas socialines paslaugas, yra būtinas siekiant užtikrinti šių paslaugų artumą ir prieinamumą, toks tikslas bet kuriuo atveju galėtų būti pasiektas taip pat veiksmingai įpareigojant šį ekonominės veiklos vykdytoją įvykdyti šią sąlygą tik vykdant atitinkamą viešojo pirkimo sutartį.
- 110 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/24 76 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias, siekiant sudaryti viešojo šios direktyvos XIV priede nurodytų socialinių paslaugų pirkimo sutartį, prieš nagrinėjant ekonominės veiklos vykdytojų pasiūlymus taikomas atrankos kriterijus, pagal kurį ekonominės veiklos vykdytojas turi būti įsisteigęs vietovėje, kurioje turi būti teikiamos paslaugos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 111 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, 76 ir 77 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, pagal kurias pelno nesiekiantiems privatiems subjektams rezervuojama teisė konkurso tvarka pateikti pasiūlymus ir sudaryti susitarimus, pagal kuriuos šie subjektai teikia socialines pagalbos asmeniui paslaugas mainais už jų patirtų išlaidų kompensavimą, neatsižvelgiant į numatomą šių paslaugų vertę, net jei šie subjektai neatitinka 77 straipsnyje nustatytų reikalavimų, su sąlyga, kad, pirma, teisės aktuose numatyta ir sutartiniu pagrindu, kuriuo remiantis vykdoma šių subjektų veikla, iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiamos šios teisės normos, ir, antra, laikomasi skaidrumo principo, konkrečiai nurodyto šios direktyvos 75 straipsnyje.**
- 2. Direktyvos 2014/24 76 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias, siekiant sudaryti viešojo šios direktyvos XIV priede nurodytų socialinių paslaugų pirkimo sutartį, prieš nagrinėjant ekonominės veiklos vykdytojų pasiūlymus taikomas atrankos kriterijus, pagal kurį ekonominės veiklos vykdytojas turi būti įsisteigęs vietovėje, kurioje turi būti teikiamos paslaugos.**

Parašai.